

Inleiding op de dienst: Terugschelden ?

Nu de panelen van onze wereldorde ingrijpend verschuiven, blijken ook waarden als respect, betrouwbaarheid en onderlinge solidariteit zo verbleekt te zijn en uitgehold dat ze hun zeggingskracht verloren hebben. En toch waren het wel de zwaarbevochten waarden die na de 2^e wereldoorlog als ankerpunten de opbouw van een rechtvaardiger wereld bepaalden. Maar nu zitten we met die verbleekte waarden in een turbulente tijd waarin grote ego's menen de wereldorde naar hun hand te kunnen zetten.

Mensen met een grote mond, die ons wijs maken dat immigranten de oorzaak zijn van het woningtekort, dat er geen klimaatcrisis is, dat er alleen mannelijke en vrouwelijke sekse bestaat enz.enz.

Mariann Budde, bisschop van Washington, sprak de dag na de inauguratie in een nationale gebedsbijeenkomst waar ook Trump en de zijnen zaten. Achter de microfoon deed ze haar werk: ze riep de president in de naam van God op tot zorg en genade voor al die mensen in Amerika die nu alleen maar bang kunnen zijn.

Trump eist excuses, las ik later. Hij noemt haar een 'hater', 'gemeen', 'saai' en slecht in haar werk. De omdraaiing van alle waarden in volle glorie.

Zelfs doodsbedreigingen heeft deze moedige vrouw ontvangen.

We zullen terug moeten naar de Bijbel om die verloren waarden op te sporen en af te stoffen om ze weer op waarde te kunnen schatten.

40 dagen lang daagt Goliat het leger van Saul uit: elke ochtend en elke avond. Wat zijn spreken teweeg brengt kan hij zien: iedereen vlucht voor hem weg uit angst. Een man groot van stuk maar ook met een grote mond.

'Schelden doet geen zeer' zeggen we maar het hakt er wel in, als je 40 dagen opstaat en naar bed gaat met dreiging van geweld en onderdrukking. Het dooft het geloof, de hoop en de liefde.

David hoort het ook en komt in actie: we lezen 1 Sam.17:32 t/m 50 en we horen wat Jezus zijn volgelingen leert in de Bergrede: Mat.5:1-12

Het is bijna een jaar geleden dat Navalny is overleden tijdens zijn gevangenschap. Navalny werd geboren in 1976 in de Sovjet-Unie, maar van vaders kant was hij van Oekraïense afkomst. Als kind bracht hij de zomers door bij zijn grootmoeder in Oekraïne. Het was zijn grootmoeder die hem liet dopen in de Russisch-Orthodoxe kerk, de enige toegestane orthodoxe kerk in de Sovjet-Unie. Ouders hadden een beroepsleven en andere belangen die ze op het spel zetten als ze zich inlieten met de kerk. Gepensioneerde vrouwen liepen dat risico niet.

Hij kreeg verder geen religieuze opvoeding. Hij noemt zichzelf terugkijkend zelfs 'een militante atheïst.' Dat verandert als zijn eerste kind, dochter Daria, geboren wordt. Navalny is dan 25 jaar. De grenservaring van vader-woorden zet hem op het spoor van religie. Hoewel hij de morele houding vanuit geloof benadrukt, wil hij er geen politieke munt uitslaan. Het zou belachelijk zijn, zegt hij. Geloof is een persoonlijke bron van inspiratie die niet vermengd moet worden met een politieke ideologie of beweging.

Tussen haakjes: we zien het resultaat ook nu: Evangelicals hebben Trump in het zadel geholpen. In Rusland zegent de kerkleider een bloedige oorlog.

In de isolatie-strafcel mag er slechts één boek zijn en maximaal 35 minuten per dag om brieven te schrijven. Navalny komt ertegen in verzet. In januari, een maand voor zijn dood, spant hij een rechtszaak aan tegen deze bepaling. Hij komt op voor zijn religieuze recht als orthodox christen om een Nieuwe Testament en een Psalter te hebben, naast andere boeken en niet in plaats van een ander boek. In zijn toespraak voor de rechtbank in januari 2024 bepleit hij dit religieuze recht tevens voor de moslims in de strafkolonie, en dat zijn er veel. Het is met name de Bergrede waar hij zijn inspiratie en kracht uithaalt. Hij leert de woorden uit zijn hoofd, in het Russisch, Engels, Frans en Latijn – hij had immers de tijd aan zichzelf! Het was zijn enige vermaak en gaf hem kracht om door te gaan op de ingeslagen weg. Zalig de vredestichters....maar wel met gevaar voor eigen leven!

Het doet me denken aan David.

Wat kan hij doen tegen die overmacht, die overbluffende kracht die er van de kant van Goliath komt? Wat doe je als er geschreeuwd wordt? Schreeuw je terug??

'Schelden doet geen zeer' zeggen we maar het hakt er wel in, als je 40 dagen lang opstaat en naar bed gaat met dreiging van geweld en onderdrukking.

Als een hersenspoeling dringen die woorden in je hoofd en daardoor ga je het nog geloven ook: dat je niets kunt doen en machteloos bent. Angst gaat je beheersen.

Woorden doen soms nog meer dan wapens. Ze slijten er in, ze kunnen een ander mens van je maken, je raakt geïndoctrineerd. Als je elke keer hoort dat jouw land ten onder gaat omdat

- er veel te veel immigranten zijn, waardoor er ook nog eens een woningtekort ontstaan is.
- moslims hier niet thuis horen en een gevaar zijn voor het christelijke Nederland? dan ga je het nog geloven ook en geef je je stem aan degene die dit gevaar voor Nederland aan de orde durft te stellen. Het zijn de woorden die er in hakken en waardoor angst voor vreemdelingen, klimaatontkenning, angst voor homo's wordt aangemoedigd.

Die woorden komen binnen bij mensen die zo graag een sterke man, een Goliath, zouden willen hebben die weet waarvoor hij staat. Die niet bang is, maar de wereld aan kan. Die de uitdaging niet uit de weg gaat, maar juist opzoekt. Die alle crises in één handomdraai oplost. We moeten niet vergeten dat achter die Goliath een heel volk staat....

Hoe moet je reageren op dat geweld van woorden?

Terugschelden?

Als we ons laten leiden door de betekenis van de namen dan verliezen we alle hoop.

David, de lieveling t.o. Goliath, de grote, reusachtige.

Dat wordt niets. Een strijd, die gedoemd is te mislukken.

Vechten tegen de bierkaai, zou je denken. Iets dat veel groter is dan jij, veel machtiger en sterker, imposanter ook. Ongrijpbaar.

Zo moet David zich gevoeld hebben toen hij oog in oog stond met Goliath.

David wil de strijd met deze Godslasteraar wel aangaan – omdat hij spot met het leven van mensen!

David schudt zijn broers, zijn koning, zijn volk wakker door te laten zien dat hun God niet met zich laat spotten. Dat het niet de bedoeling is van het leven: dat mensen elkaar bevechten, de spot met elkaar drijven, elkaar het licht in de ogen niet gunnen.

Het geloof in God vertaalt zich in een manier van leven die respect heeft voor het leven van mens en dier, van de natuur. David ervaart Goliath als iemand die daarmee de spot drijft. En dat maakt hem razend.

Het gaat dus niet om het geloof of de godsdienst op zich (dus tussen zij die geloven en 'de heidenen'), maar wel om de uitwerking, de daden van mensen: hoe ga je met elkaar om? Is er respect voor elkaar?

Wanneer David – later in het verhaal - de harnas van koning Saul aanpast, merkt hij al snel dat hij daarmee niet uit de voeten kan. Hij is zichzelf dan niet meer.

Daarom trekt hij het harnas uit en zoekt 5 stenen bij elkaar. Hij gaat zoals hij is: als een herder, met zijn slinger en zijn stenen.

Waar haalt hij de kracht vandaan?

Wanneer David met 5 stenen op stap gaat, dan is dat een verwijzing naar de 5 boeken van Mozes, de Thora. Zijn kracht ligt in die Woorden: God liefhebben met hart en ziel en je naaste als jezelf....

Dat vertrouwen maakt hem sterker dan wie ook. Zonder wapenuitrusting. Zonder angst. Hij laat niet toe dat zijn God bespottelijk wordt gemaakt.

Naïef?

Het is toch ook de manier waarop Jezus zijn volgelingen leert om te leven: om goede daden te doen en op die manier te laten zien wat je bezielt. Zo heeft Navalny de woorden uit zijn hoofd geleerd, is hij zonder terug te schelden uiteindelijk vermoord door een kwaadaardig systeem.

Jezus heeft er ook voor gekozen om terug te gaan naar het hol van de leeuw, naar Jeruzalem. Hij wist dat zijn leven bedreigd werd, en toch... Is het zinloos geweest?

Angst is een slechte raadgever: het verlamt je en geeft slapeloze nachten.

Het zijn de mensen die de angst niet laten regeren, die opstaan tegen onrecht, tegen discriminatie, tegen het buitensluiten van wie ook, die hoop geven.

Vandaag is dat die bisschop in Washington Mariann Budde.

Zij heeft haar licht niet onder de korenmaat gezet – maar haar licht laten doorstralen. Zij houdt haar rug recht, is niet bang en komt op voor de liefde van God voor alle mensen.

In navolging van David, van Jezus, van Navalny en vele andere mensen.

Voorbeelden van wat moed en leiderschap echt betekenen!

Dat het ons inspireren mag om in onze daden te laten zien dat voor ons die grondwaarden van respect, betrouwbaarheid en rechtvaardigheid ook hoog in het vaandel staan. Ook jij/u komt situaties tegen waarin het makkelijker is om te zwijgen. Maar juist dan is het belangrijk om op te staan en je stem te laten horen – op jouw manier, vanuit jouw kracht.

Terugschelden heeft geen zin. Met krachttal win je geen oorlog.

Daar is andere taal voor nodig.

Taal die mensen samenbrengt en daarbij niemand uitsluit.

Helmond, Corine Beeuwkes-van Ede